

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

3^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 18 Δεκεμβρίου 2023 με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Λαμπρόπουλος, Πρόεδρος, Βικτωρία Πισμίρη – Μέλος και Εισηγήτρια και Αγγελική Πουλοπούλου Μέλος.

Για να εξετάσει την από 08.11.2023 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 1747/09.11.2023 Προδικαστική Προσφυγή του ... του ... ως ασκούντος ατομική επιχείρηση καθαρισμού με τον διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής ο «προσφεύγων»), με διεύθυνση στην ... , επί της οδού ... , αρ. ...

Κατά της ... (εφεξής η «Αναθέτουσα Αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «...» με διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής η «παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στην ... επί της οδού... , αρ. ... , όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την προδικαστική προσφυγή, η προσφεύγουσα ζητεί να ακυρωθούν οι υπ' αρ. πρωτ. ... 23.10.2023 και ...1.11.2023 αποφάσεις του ... , και τα ενσωματωμένα σε αυτές οικεία Πρακτικά της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού, καθώς και κάθε άλλη συναφής πράξη ή παράλειψη, καθ' ο μέρος αποφασίστηκε η αποδοχή των διευκρινίσεων και της προσφοράς της παρεμβαίνουσας και η κατακύρωση σε αυτήν του εν θέματι διαγωνισμού.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

Αριθμός απόφασης : 40/2024

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής, έχει καταβληθεί το οφειλόμενο παράβολο, ποσού 600,00 €, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του Π.Δ. 39/2017 (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ... και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»).

2. Επειδή, η Αναθέτουσα Αρχή, με την υπ' αρ. .../2023 Διακήρυξη, προκήρυξε διαγωνισμό με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών ... προς κάλυψη των αναγκών τους, με Ηλεκτρονικό Ανοικτό Διαγωνισμό μέσω Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. με εκτιμώμενη αξία 68.548,39€ άνευ Φ.Π.Α. από 01-01-2024 έως 31-12-2024, με μονομερές δικαίωμα ενεργοποίησης προαίρεσης της σύμβασης για ένα επιπλέον έτος, ήτοι από 01-01-2025 έως 31-12-2025 και κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει τιμής. Η ως άνω διακήρυξη αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) στις 12.04.2023, έλαβε ΑΔΑΜ ... , και στο ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε συστημικό α/α ... Στον εν λόγω διαγωνισμό συμμετείχαν, υποβάλλοντας προσφορά, μεταξύ άλλων, ο προσφεύγων και η παρεμβαίνουσα. Στο πλαίσιο του διαγωνισμού αυτού, εκδόθηκε η υπ' αρ. πρωτ. .../30.06.2023 απόφαση του ... δυνάμει της οποίας επικυρώθηκαν το από 30.05.2023 Πρακτικό παραλαβής και αποσφράγισης δικαιολογητικών συμμετοχής και Τεχνικών προσφορών, το από 19-06-2023 Πρακτικό συνεδρίασης επιτροπής για την αποσφράγιση των οικονομικών, καθώς και το από 30-06-2023 Πρακτικό παραλαβής και αποσφράγισης των δικαιολογητικών κατακύρωσης αποτελεσμάτων προσφορών και αποφασίστηκε η κατακύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού στον οικονομικό φορέα «...». Κατά της απόφασης αυτής ο προσφεύγων, έχων καταταγεί τρίτος στη σειρά μειοδοσίας, μετά την ως άνω αναδειχθείσα οριστική ανάδοχο και την παρεμβαίνουσα, άσκησε την με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1054/12.07.2023 προδικαστική προσφυγή, επί της οποίας εκδόθηκε η υπ' αρ. 1381/2023 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ, που έκανε δεκτή την προδικαστική προσφυγή και ακύρωσε την εκεί προσβαλλόμενη, κατά το μέρος που έκανε δεκτή την προσφορά της αναδειχθείσας οριστικής αναδόχου και της παρεμβαίνουσας, επιπλέον, δε, ανέπεμψε την υπόθεση στην Αναθέτουσα

Αριθμός απόφασης : 40/2024

Αρχή, προκειμένου να προβεί σε κλήση της παρεμβαίνουσας, ώστε να παράσχει διευκρινίσεις ως προς το δηλωθέν εργατικό κόστος. Ακολούθως, και σε συμμόρφωση προς την ανωτέρω απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ, η Αναθέτουσα Αρχή απέστειλε προς την παρεμβαίνουσα το υπ' αρ. πρωτ...05.10.2023 έγγραφο με θέμα «ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ», αιτούμενη «την παροχή διευκρινίσεων και πλήρη ανάλυση ως προς το δηλωθέν εργατικό κόστος, κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα στα υπ' αριθ. 25 και 26 σκεπτικά της υπ' αριθ. 1381/2023 απόφασης του 3ου Κλιμακίου της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων». Σε απάντηση αυτού, η παρεμβαίνουσα απέστειλε το από 13.10.2023 έγγραφο με τίτλο «ΠΑΡΟΧΗ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΩΝ» και, έπειτα, εκδόθηκε η υπ' αρ. πρωτ. ...23.10.2023 απόφαση ανάδειξης προσωρινού αναδόχου, με την οποία αποφασίστηκε η «πλήρη(ς) συμμόρφωση με την υπ' αριθ. 1381/2023 από 15-09-2023 απόφαση του 3ου Κλιμακίου της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. και (η) ... ακύρωση της υπ' αριθ. ... από 30-06-2023 απόφασης κατακύρωσης του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στην εταιρεία ... (η) απόρριψη της οικονομικής προσφοράς της εταιρείας ... (η) αποδοχή των διευκρινήσεων ως προς το δηλωθέν εργατικό κόστος της εταιρείας ... (η) ανάδειξη ως προσωρινού μειοδότη ...». Εν συνεχεία, εκδόθηκε η υπ' αρ. πρωτ. ...01.11.2023 προσβαλλόμενη απόφαση, δυνάμει της οποίας αποφασίστηκε η επικύρωση των από 23-10-2023 και 01.11.2023 πρακτικών της Επιτροπής και η κατακύρωση στην παρεμβαίνουσα της επίμαχης σύμβασης αντί του ποσού των πέντε χιλιάδων τετρακοσίων εξήντα εννέα Ευρώ (5.469,00€) μηνιαίως μετά των κρατήσεων, συν Φ.Π.Α. 24% χιλίων τριακοσίων δώδεκα Ευρώ και πενήντα έξι λεπτών (1.312,56€), ήτοι σύνολο έξι χιλιάδων επτακοσίων ογδόντα ενός Ευρώ και πενήντα έξι λεπτών (6.781,56 €) μηνιαίως.

3. Επειδή, ο διαγωνισμός, ενόψει του αντικειμένου του, της συνολικής εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, της νομικής φύσης και της δραστηριότητας που η Αναθέτουσα Αρχή ασκεί, υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 4412/2016, η κρινόμενη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV

Αριθμός απόφασης : 40/2024

του νόμου αυτού, η δε ΕΑΔΗΣΥ, ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή, είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

4. Επειδή, η υπ' αρ. πρωτ. .../01.11.2023 απόφαση είναι η μόνη παραδεκτώς προσβαλλόμενη, δεδομένου ότι στην απόφαση με την οποία τελειούται η σύνθετη διοικητική ενέργεια του διαγωνισμού, ήτοι η κατακυρωτική απόφαση, ενσωματώνονται όλες οι προηγούμενες εκτελεστές διοικητικές πράξεις, συμπεριλαμβανομένης της υπ' αρ. πρωτ. ...23.10.2023 απόφασης, κατά της οποίας απαραδέκτως ο προσφεύγων στρέφεται. Η Αναθέτουσα Αρχή κοινοποίησε προς τους ενδιαφερόμενους την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή στις 09.11.2023.

5. Επειδή, στις 16.11.2023 η παρεμβαίνουσα εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώς, ως έχουσα αναδειχθεί οριστική ανάδοχος, άσκησε παρέμβαση, αιτούμενη την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής=.

6. Επειδή, απορριπτέοι καθίσταται ως αβάσιμοι οι ισχυρισμοί της παρεμβαίνουσας και της Αναθέτουσας Αρχής, με τους οποίους υποστηρίζεται ότι με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή ζητείται η εξέταση ζητημάτων που ήδη έχουν αποτελέσει αντικείμενο της διοικητικής προδικασίας. Τούτο διότι, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο της με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1054/12.07.2023 προδικαστικής προσφυγής του προσφεύγοντος, καθώς και της, εκδοθείσας επ' αυτής, υπ' αρ. 1381/2023 απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, με την απόφαση αυτή η υπόθεση αναπέμφθηκε προς την Αναθέτουσα Αρχή, ώστε να ασκήσει τις κατά νόμο ενέργειές της, ήτοι να αποστείλει σχετική πρόσκληση προς παροχή διευκρινίσεων προς την παρεμβαίνουσα ως προς τους εκεί προβαλλόμενους ισχυρισμούς. Δηλαδή, μεταξύ της ανωτέρω ασκηθείσας προδικαστικής προσφυγής, επί της οποίας εκδόθηκε η παραπάνω απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ και της κρινόμενης προδικαστικής προσφυγής, μεσολάβησε η αξιολόγηση νέων στοιχείων, ήτοι των παρασχεθεισών, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης, διευκρινίσεων της παρεμβαίνουσας. Επομένως, εφόσον με την προσβαλλόμενη, στην οποία έχουν ενσωματωθεί όλες οι προηγούμενες εκδοθείσες αποφάσεις, έγιναν δεκτές οι παρασχεθείσες διευκρινίσεις εκ μέρους της παρεμβαίνουσας, προκύπτει ότι εμφιλοχώρησε νέα κρίση και αιτιολογία εκ μέρους της

Αριθμός απόφασης : 40/2024

Αναθέτουσας Αρχής επί στοιχείων που δεν ήταν σε γνώση της κατά το χρόνο άσκησης της προηγούμενης προδικαστικής προσφυγής. Κατά τούτο, εφόσον έχει επιλοχωρήσει νέα κρίση της Αναθέτουσας Αρχής επί στοιχείων που προσκομίσθηκαν ενώπιόν της, ήτοι των διευκρινίσεων επί του δηλωθέντος εργατικού κόστους της παρεμβαίνουσας, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης αυτής, το πρώτον μετά την έκδοση της εκεί προσβαλλόμενης απόφασής της, παραδεκτώς η κρινόμενη προδικαστική προσφυγή ασκείται, με το προσδιορισθέν από αυτήν περιεχόμενο.

7. Επειδή, η διακήρυξη αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕΛΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕΛΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην

Αριθμός απόφασης : 40/2024

προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.).

8. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 18 «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του ν. 4412/2016, «1... 2. Κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α'. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους...». Περαιτέρω, στο άρθρο 1.7 «Αρχές εφαρμοζόμενες στη διαδικασία σύναψης» της Διακήρυξης ορίζεται ότι «Οι οικονομικοί φορείς δεσμεύονται ότι: α) τηρούν και θα εξακολουθήσουν να τηρούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης, εφόσον επιλεγούν, τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπιστεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται

Αριθμός απόφασης : 40/2024

από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους,...

Στο άρθρο 2.4.4 «Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών» της Διακήρυξης προβλέπεται ότι «...Επειδή στο ηλεκτρονικό σύστημα δεν μπορεί να αποτυπωθεί αναλυτικά η οικονομική προσφορά (δηλαδή η ανάλυση κατ' έτος και το δικαίωμα προαίρεσης), ο προσφέρων θα επισυνάψει στον (υπό)φάκελο "Οικονομική Προσφορά" την ηλεκτρονική οικονομική προσφορά του ψηφιακά υπογεγραμμένη, μαζί με τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία (το έντυπο της οικονομικής προσφοράς συμπληρωμένο σε ευρώ, σύμφωνα με το υπόδειγμα που υπάρχει στο Παράρτημα IV της παρούσας διακήρυξης) σε μορφή .pdf, καθώς και τα απαιτούμενα επιπρόσθετα οικονομικά στοιχεία. Επίσης, οι προσφέροντες υποβάλλουν υποχρεωτικά συμπληρωμένα, στο σύνολο των πεδίων, τον ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΙΝΑΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV της παρούσης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 68 του Ν.3863/2010 όπως ισχύει, από τον οποίο προκύπτει το συνολικό κόστος των προσφερόμενων υπηρεσιών άνευ Φ.Π.Α και συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. Η προσφερόμενη τιμή θα αιτιολογεί και θα δικαιολογεί πλήρως το προσφερόμενο αντάλλαγμα. Οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους τα ακόλουθα στοιχεία (άρθρο 68 παρ 1 Ν.3863/2010 όπως ισχύει) :

- α) Τον συνολικό αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στη Σύμβαση και ανά κτηριακή εγκατάσταση.
- β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας.
- γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας, στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι, αντίγραφο της οποίας οφείλουν να επισυνάψουν στην προσφορά τους και η οποία θα είναι η ισχύουσα κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς τους.
- δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού, που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων.
- ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά.
- στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, για τον καθαρισμό χώρων (ανά κτηριακή εγκατάσταση). Στην προσφορά τους πρέπει να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό

Αριθμός απόφασης : 40/2024

διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλώσιμων, του εργολαβικού τους κέρδους , των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων και του παρακρατηθέντος φόρου εισοδήματος [(Καθαρή αξία-Κρατήσεις) *8%]. Οι υποψήφιοι ανάδοχοι υποβάλουν προσφορά για το σύνολο των κτιριακών εγκαταστάσεων. Προσφορά υποψηφίου που δεν καλύπτει το σύνολο των ζητούμενων υπηρεσιών θα απορρίπτεται .Οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της οικονομικής προσφοράς τους, το μηνιαίο κόστος παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ανά κτιριακή εγκατάσταση.....». Σύμφωνα με το άρθρο 2.4.6 «Λόγοι απόρριψης προσφορών» της Διακήρυξης «Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία αποκλίνει από απαραίτους όρους περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, ή δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται στην παρούσα και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), 2.4.4. (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών), ...». Στο άρθρο 3.1.2 «Αξιολόγηση προσφορών» της Διακήρυξης προβλέπεται ότι «3.1.2.1 ... Η αναθέτουσα αρχή, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητά από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Η συμπλήρωση ή η αποσαφήνιση ζητείται και γίνεται αποδεκτή υπό την προϋπόθεση ότι δεν τροποποιείται η προσφορά του οικονομικού φορέα και ότι αφορά σε στοιχεία ή δεδομένα, των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος

Αριθμός απόφασης : 40/2024

χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της καταληκτικής προθεσμίας παραλαβής προσφορών. Τα ανωτέρω ισχύουν κατ' αναλογίαν και για τυχόν ελλείπουσες δηλώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι βεβαιώνουν γεγονότα αντικειμενικώς εξακριβώσιμα...». Στο άρθρο 6.2 «Διάρκεια σύμβασης» της Διακήρυξης προβλέπεται «6.2.1. Η διάρκεια της Σύμβασης ορίζεται σε δώδεκα (12) μήνες, με μηνιαίες παραλαβές των παραδοτέων, ήτοι ορίζεται από την 01-01-2024 έως 31-12-2024. Σε περίπτωση που παρέλθει η 01-01-2024, η διάρκεια της Σύμβασης θα άρχεται από την επόμενη της υπογραφής της...».

9. Επειδή, με τον πρώτο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, ο προσφεύγων υποστηρίζει πως με ελλιπή και εσφαλμένη αιτιολογία η Αναθέτουσα Αρχή έκανε δεκτές τις από 13-10-2023 διευκρινίσεις της παρεμβαίνουσας, διότι υποστηρίζει ότι προκύπτει παράβαση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, ειδικότερα αναφέρει πως υπολογίζει εσφαλμένα το εργατικό της κόστος, δεν έχει υπολογίσει εργατικό κόστος απασχόλησης των εργαζομένων της για το σύνολο των απαιτούμενων ημερών, δεν υπολογίζει εργατικό κόστος για τις αργίες, που είναι κατά νόμο πληρωτές παρόλο που δεν θα απασχολούνται εργαζόμενοι, για τις ημέρες αναπλήρωσης των αργιών που ορίζει η Διακήρυξη, καθώς και για την πρόσθετη ημέρα που θα κληθεί να παρέχει τις υπηρεσίες της λόγω δίσεκτου έτους και το εργατικό κόστος που δηλώνει υπολείπεται του νομίμου. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι οι συμμετέχοντες έπρεπε να υπολογίσουν στις προσφορές τους εργατικό κόστος για τις αργίες, υπολογισμένο με το συνήθως καταβαλλόμενο ημερομίσθιο τους χωρίς καμία προσαύξηση, εφόσον δεν θα υπάρξει απασχόληση εργαζομένων σε ημέρα αργίας και εργατικό κόστος για τις ημέρες (Τετάρτες μετά από ημέρες αργίας) κατά τις οποίες θα απασχολούνται εργαζόμενοι, για να αναπληρώσουν τις ημέρες αργίας, κατά τις οποίες δεν θα παρέχονται υπηρεσίες καθαριότητας. Επιπλέον, αναφέρει ότι, σύμφωνα με τη Διακήρυξη, ειδικότερα το άρθρο 6.2.1, η διάρκεια της Σύμβασης ορίζεται σε δώδεκα (12) μήνες, με μηνιαίες παραλαβές των παραδοτέων, ήτοι ορίζεται από την 01-01-2024 έως 31-12-2024, χρονικό διάστημα που δηλώνεται με σαφήνεια και στον ίδιο τον τίτλο της Διακήρυξης, επομένως, η υπό σύναψη σύμβαση εκτείνεται χρονικά σε όλο το 2024, το

Αριθμός απόφασης : 40/2024

οποίο είναι δίσεκτο έτος, που όφειλαν να λάβουν υπόψη οι διαγωνιζόμενοι κατά τη διαμόρφωση των προσφορών τους. Ακολούθως, παραθέτει πίνακα καταμερισμού των ημερών του έτους 2024 που πρέπει να λάβουν υπόψη οι συμμετέχοντες στην παρούσα διαγωνιστική διαδικασία, καθώς και πίνακα του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, όπου καθορίζονται οι ώρες καθαρισμού. Περαιτέρω, αναφέρει ότι, με βάσει αρ. πρωτ. ...09.05.2023 έγγραφο διευκρινίσεων της Αναθέτουσας Αρχής, σε περίπτωση που η ημέρα καθαρισμού συμπίπτει με ημέρα αργίας, θα αναπληρώνεται την Τετάρτη αμέσως μετά την ημέρα της αργίας. Εν προκειμένω, υποστηρίζει πως η παρεμβαίνουσα δεν υπολογίζει εργατικό κόστος για τις απαιτούμενες ημέρες και ώρες, καθώς δεν λαμβάνει υπόψη ότι οι εργαζόμενοι που δεν απασχολούνται σε ημέρα αργίας αμείβονται κανονικά και, σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, οι ώρες των αργιών πρέπει να αναπληρώνονται, κατ' επέκταση, το εργατικό κόστος που υπολογίζει η εταιρία υπολείπεται καταφανώς του νομίμου. Εν συνεχεία, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι δεν αμφισβητεί τη νομιμότητα του υπολογισμού της ωριαίας τιμής εργατικού κόστους, διότι ο κάθε συμμετέχων ακολουθεί τη δική του μεθοδολογία υπολογισμού του εργατικού κόστους, αλλά, αναφέρει ότι το σφάλμα της παρεμβαίνουσας είναι ότι δεν λαμβάνει καθόλου υπόψη ότι μέσα στο έτος υπάρχουν ορισμένες ημέρες αργιών, κατά τις οποίες θα αμειφθούν κανονικά οι εργαζόμενοι, κι αν μην εργαστούν, και, περαιτέρω, ότι οι ώρες που δεν εργάστηκαν (σε ημέρες αργιών) θα αναπληρωθούν σε άλλη εργάσιμη ημέρα (Τετάρτη), με αποτέλεσμα να υπολογίζει εργατικό κόστος για λιγότερες ημέρες από αυτές που κανονικά οφείλει να αμείψει τους εργαζομένους της. Δηλαδή, υποστηρίζει πως, για τις εβδομάδες που έχουν αργία, αναγκαστικά ο ανάδοχος θα αμείψει τους εργαζομένους για 1 παραπάνω ημέρα, διότι θα πρέπει να αμειφθούν και για την ημέρα της αργίας που δεν θα απασχοληθούν, αλλά δικαιούνται αμοιβή και για την επιπρόσθετη ημέρα απασχόλησης, κατά την οποία θα αναπληρώσουν τις χαμένες ώρες της αργίας, το οποίο δεν λήφθηκε υπόψη από την παρεμβαίνουσα, που υπολογίζει ίδιο εργατικό κόστος για όλες τις εβδομάδες ωσάν να μην υπήρχαν αργίες και ημέρες αναπλήρωσης αυτών. Ακολούθως, παραθέτει πίνακες

Αριθμός απόφασης : 40/2024

υπολογισμού του εργατικού κόστους και των επιμέρους κονδυλίων, που το συνθέτουν με βάση τα δεδομένα της εν θέματι Διακήρυξης και ο οποίος λαμβάνει υπόψη και τις ημέρες αργιών και την πρόσθετη ημέρα απασχόλησης λόγω δίσεκτου έτους, με βάση την ωριαία τιμή που δηλώνει η παρεμβαίνουσα, υποστηρίζοντας ότι η παρεμβαίνουσα δεν έλαβε υπόψη κατά τον υπολογισμό του τελικού εργατικού κόστους ότι το έτος 2024 είναι δίσεκτο, και άρα έχει 366 ημέρες. Βάσει των ανωτέρω, ο προσφεύγων υποστηρίζει πως, από το έγγραφο διευκρινίσεων που προσκόμισε το πρώτον η παρεμβαίνουσα στις 13-10-2023, αποδεικνύεται ότι υπολόγισε εργατικό κόστος για λιγότερες από τις απαιτούμενες ημέρες και ώρες, και συγκεκριμένα είτε δεν υπολόγισε εργατικό κόστος για τις αργίες, κατά παράβαση της υποχρέωσης αμοιβής των εργαζομένων που δεν θα απασχολούνται σε αυτές, είτε δεν υπολόγισε εργατικό κόστος για τις επιπλέον ημέρες απασχόλησης (σε ημέρα Τετάρτη) για την αναπλήρωση των «χαμένων ωρών των αργιών» και δεν συνυπολόγισε ότι το 2024 αποτελεί δίσεκτο έτος, καθώς εσφαλμένα στον υπολογισμό του εργατικού κόστους πολλαπλασιάζει με το 52 αντί του ορθού 52,29 εβδομάδες που αντιστοιχεί στις 366 ημέρες του έτους 2024.

10. Επειδή, η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει πως οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος περί εσφαλμένου υπολογισμού του εργατικού κόστους των αργιών από αυτήν πρέπει να απορριφθούν πρωτίστως ως αόριστοι, διότι παραθέτει τους δικούς του υπολογισμούς, όσον αφορά στον υπολογισμό του εργατικού κόστους για τις ημέρες αργίας, χωρίς να αιτιολογεί και δη νομίμως για ποιους λόγους μόνο τα συγκεκριμένα ποσά που αναφέρει στην προσφορά του είναι ορθά, και όχι (και) τα αντίστοιχα που δηλώνει η ίδια. Περαιτέρω, υποστηρίζει πως, όσον αφορά στο ελάχιστο εργατικό κόστος, από τους όρους της ίδιας της διακήρυξης προκύπτει ότι η καθαριότητα δεν θα γίνεται σε μέρα αργίας και ο καθαρισμός θα αναπληρώνεται την Τετάρτη αμέσως μετά την ημέρα αργίας, επομένως είναι ξεκάθαρο ότι σύμφωνα με την διακήρυξη δεν απαιτείται καθαριότητα σε ημέρα αργίας και, άρα, το εργατικό κόστος δεν επιβαρύνεται με προσαύξηση 75%. Ακόμη, αναφέρει ότι, σύμφωνα με το «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της Σύμβασης - ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ», όσον

Αριθμός απόφασης : 40/2024

αφορά το ... (...) επιφάνειας 220 τ.μ., αυτό θα καθαρίζεται τρεις (3) φορές την εβδομάδα εκτός αργιών (Δευτέρα – Τετάρτη – Παρασκευή), από 1 άτομο για δύο ώρες και πως, εφόσον η Υπηρεσία δεν επιθυμεί εργασία κατά τις ημέρες των αργιών, για το τμήμα που επιθυμεί 3ημερη εργασία (Δευτέρα – Τετάρτη - Παρασκευή) οι 01/01/2024, 25/3/2023, 6/5/2023, 28/10/2023 και 25/12/2023 δεν θα αναπληρωθούν, διότι την επόμενη Τετάρτη ούτως ή άλλως θα παρασχεθούν υπηρεσίες. Ακόμη, αναφέρει ότι τη Μεγάλη Παρασκευή οι Υπηρεσίες της Διεύθυνσης τελούν σε αργία και ως εκ τούτου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ο καθαρισμός (κλειστά γραφεία-απουσία προσωπικού), οπότε σύμφωνα με την απαίτηση της διακήρυξης η καθαριότητα για την ημέρα αυτή θα πραγματοποιηθεί την αμέσως επόμενη Τετάρτη, η οποία είναι η Τετάρτη μετά το Πάσχα, συνεπώς την Μεγάλη Εβδομάδα θα πραγματοποιηθεί μία (1) καθαριότητα λιγότερο (3 αντί για 4) και συνεπώς το σύνολο των ημερών καθαρισμού ετησίως ανέρχεται σε 208. Επίσης, αναφέρει πως η αναπλήρωση της 25ης Δεκεμβρίου 2024 επίσης δεν γίνεται, διότι μεταφέρεται στο επόμενο έτος. Εν συνεχεία, η παρεμβαίνουσα αναφέρει πως θα απασχολήσει συνολικά 14 άτομα, πως αυτά θα απασχοληθούν με περιορισμένο ωράριο, καθώς και ότι δεν πρόκειται για εργαζομένους που θα προσληφθούν από αυτήν και θα απασχοληθούν αποκλειστικά στο πλαίσιο της εν θέματι σύμβασης, αλλά συνιστούν τακτικούς εργαζομένους της, που απασχολούνται ταυτόχρονα και σε άλλα έργα που έχει αναλάβει. Περαιτέρω, ισχυρίζεται πως οι συγκεκριμένοι 14 εργαζόμενοι δεν θα απασχοληθούν τις ημέρες των αργιών στο πλαίσιο της εν θέματι σύμβασης εξ ου και δεν έχει υπολογίσει εργατικό κόστος που να βαρύνει τη συγκεκριμένη σύμβαση για τις ημέρες των αργιών για τους συγκεκριμένους εργαζομένους και πως δεν είχε υποχρέωση να υπολογίσει εργατικό κόστος των συγκεκριμένων εργαζομένων και στο πλαίσιο της παρούσας σύμβασης, διότι, εφόσον θα απασχοληθούν σε άλλα έργα για τις ημέρες των αργιών, το αντίστοιχο εργατικό κόστος θα βαρύνει αυτά τα άλλα έργα και σε καμία περίπτωση το συγκεκριμένο έργο που αφορά ο παρών διαγωνισμός και πως, σε διαφορετική περίπτωση, θα οδηγείτο στο άτοπο να υπολογίζεται για τις ίδιες ημέρες δύο φορές το εργατικό κόστος για τον ίδιο εργαζόμενο, με αποτέλεσμα, μάλιστα, την

Αριθμός απόφασης : 40/2024

άσκοπη επιβάρυνση της Αναθέτουσας Αρχής. Επιπλέον, ως προς τον ισχυρισμό του προσφεύγοντος ότι δεν υπολογίζει στην προσφορά της 366 μέρες, καθότι δεν λαμβάνει υπόψη ότι το 2024 είναι δίσεκτο, αναφέρει πως, ναι μεν για τον υπολογισμό του μηνιαίου μισθού του μισθωτού που αμείβεται με ημερομίσθιο πολλαπλασιάζεται το ποσό του ημερομισθίου με τον αριθμό των εργάσιμων ημερών του μήνα, ωστόσο, ο εργατοτεχνίτης αμείβεται για τις μέρες που εργάζεται και επί τη βάση των πραγματικών ημερών παρεχόμενης εργασίας καταρτίζεται νομίμως η οικονομική προσφορά ενός υποψηφίου αναδόχου. Ειδικότερα, αναφέρει ότι η προσφορά της λαμβάνει ως βάση υπολογισμού τις 366 μέρες για το έτος 2024 και ειδικότερα υπολογίζονται 3 ώρες X 5,226€ ωρομίσθιο (34,84€ X 6 ώρες/40 ημέρες= 5,226€) και άρα το ημερομίσθιο 15,68€ (3 ώρες X 5,226€=15,68€) X 314 εργάσιμες ημέρες το 2024 (366-52) = 4.923,52€/12=410,29€ (μηνιαίες μικτές αποδοχές ανά άτομο). Εν συνεχεία, ισχυρίζεται ότι ο προσφεύγων συνομολογεί εμμέσως πλην σαφώς (σελ. 43 της προσφυγής) ότι ορθώς και νομίμως η ίδια υπολόγισε την ωριαία τιμή του εργατικού κόστους, και ορθώς η Αναθέτουσα Αρχή έκρινε νόμιμο τον εν λόγω υπολογισμό. Επικουρικά, υποστηρίζει ότι το εργατικό κόστος του συγκεκριμένου έργου κατ' ουσίαν δεν επηρεάζεται από το αν το έτος έχει 365 ημέρες ή 366 ημέρες, διότι δεν απαιτείται καθαρισμός των χώρων της Αναθέτουσας Αρχής όλες τις ημέρες της εβδομάδας και πως, εν προκειμένω, οι ημέρες εργασίας ανά εβδομάδα είναι λιγότερες των πέντε (5), επομένως, ο υπολογισμός του εργατικού κόστους γίνεται με βάση τις πραγματικές ημέρες απασχόλησης ανά εβδομάδα, καθότι, αν μία εργάσιμη ημέρα συμπέσει με αργία, η αναπλήρωση αυτής λαμβάνει χώρα την ημέρα Τετάρτη της εβδομάδας που έπεται της εβδομάδας στην οποία συμπίπτει η αργία.

11. Επειδή, με τον δεύτερο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, ο προσφεύγων υποστηρίζει πως η αιτιολογία αποδοχής από την Αναθέτουσα Αρχή ως νόμιμου του εργατικού κόστους της παρεμβαίνουσας, για μόνο τον λόγο ότι υπολογίζει νόμιμα την ωριαία τιμή του εργατικού κόστους, είναι ελλιπής, διότι, μόνος ο ορθός υπολογισμός της ωριαίας τιμής δεν επαρκεί, αν δεν υπολογιστεί ορθά το συνολικό κόστος για τις σωστές

Αριθμός απόφασης : 40/2024

συνολικές ώρες και πως η Αναθέτουσα Αρχή δεν απάντησε στους ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς που προέβαλε ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ αναφορικά με το ποια είναι τα αναγκαία ελάχιστα νόμιμα κόστη και οι ελάχιστες ημέρες-ώρες αμοιβής των εργαζομένων.

12. Επειδή, η Αναθέτουσα Αρχή υποστηρίζει πως, συμμορφούμενη πλήρως στην απόφαση 1381/2023 της ΕΑΔΗΣΥ και συγκεκριμένα στην σκ. 26 αυτής, ούσα η μόνη αρχή η οποία δύναται να ασκήσει την οικεία αρμοδιότητα περί του ουσιαστικού ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών, αφού προέβη στην εξέταση των διευκρινήσεων της παρεμβαίνουσας, έκρινε αυτές νόμιμες, αναλυτικές και σύμφωνες με την κείμενη νομοθεσία (εργατική και ασφαλιστική), καθότι αναλύει πλήρως και αιτιολογημένα τον τρόπο που υπολόγισε το εργατικό κόστος, υπολογίζοντας το ωρομίσθιο ενός εργατοτεχνίτη στα 5,226€ (όπως νόμιμα προβλέπεται) για ημερη εργασία με 3ωρη απασχόληση, συμπεριλαμβανομένων δώρων και επιδομάτων, καταλήγοντας στο ωριαίο κόστος ανά άτομο στα 8,12€. Ακολούθως, υποστηρίζει ότι νομίμως αποδέχθηκε την οικονομική προσφορά της παρεμβαίνουσας, σχετικά με την ανάλυση της εργατοώρας και τον υπολογισμό του ωριαίου εργατικού κόστους, καθότι, το εργατικό κόστος έχει υπολογισθεί με βάση την εξαήμερη εργασία και υπολογίζεται σε 366 ημέρες το έτος, συνυπολογίζοντας τις κύριες αποδοχές, τα δώρα Χριστουγέννων και Πάσχα, επίδομα αδείας και αντικατάσταση αδείας, καθώς και ποσοστά επιδομάτων, δώρων και αδειών. Ακόμη, ισχυρίζεται πως η αναγωγή του υπολογισμού του εργατικού κόστους έγινε με βάση τις πραγματικές ημέρες απασχόλησης ανά εβδομάδα, αφού οι εργαζόμενοι θα απασχοληθούν κατά την διάρκεια του έτους σε συγκεκριμένες ημέρες και με συγκεκριμένη συχνότητα, κατά περίπτωση, είτε τέσσερις (4), είτε τρεις (3), είτε δύο (2) φορές την εβδομάδα, για το λόγο αυτό η Αναθέτουσα Αρχή δέχτηκε την τεκμηρίωση της παρεμβαίνουσας και η απόφαση αυτή αποτελεί λογική συνέπεια της υπ' αριθ. 1381/2023 απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, καθότι έγκειται στην ευχέρεια και την κρίση της η αποδοχή ή η απόρριψη των διευκρινήσεων αυτών. Περαιτέρω, αναφέρει ότι νομίμως αποδέχθηκε την οικονομικότερη παρεμβαίνουσα και την όρισε ανάδοχο του έργου, καθώς βρέθηκε πλήρης και

Αριθμός απόφασης : 40/2024

σύμφωνη με τους όρους της Διακήρυξης, τόσο η τεχνική, όσο και η οικονομική της προσφορά και πως η παρεμβαίνουσα με τις διευκρινήσεις που κατέθεσε, ανέπτυξε πλήρως και αιτιολογημένα τον τρόπο ανάλυσης της οικονομικής προσφοράς της, ο οποίος κρίθηκε από την Αναθέτουσα Αρχή νόμιμος, αναλυτικός και σύμφωνος με την κείμενη νομοθεσία (εργατική και ασφαλιστική). Εν συνεχεία, αναφέρει ότι, σύμφωνα με την διακήρυξη, δεν απαιτείται καθαριότητα σε ημέρα αργίας και, άρα, το εργατικό κόστος δεν επιβαρύνεται με προσαύξηση 75%, υποστηρίζει, δε, ότι, για τους αμειβόμενους με ημερομίσθιο οι οποίοι δεν απασχολούνται κατά τις εξαιρέσιμες εορτές (αργίες), ισχύει ότι λαμβάνουν κανονικά το ημερομίσθιο που τους αντιστοιχεί χωρίς άλλη προσαύξηση και πως το ημερομίσθιο αυτό υπόκειται σε ασφαλιστικές εισφορές, αφού η ημέρα εξαιρέσιμης αργίας λογίζεται ως ημέρα πραγματικής εργασίας για την ασφάλιση, γεγονός που έχει ληφθεί υπόψη κατά την ανάλυση της οικονομικής προσφοράς της παρεμβαίνουσας. Επιπλέον, αναφέρει ότι υπάρχει ευχέρεια της παρεμβαίνουσας να απασχολεί το εν λόγω προσωπικό της και σε άλλα έργα, εφόσον δεν προβλέπεται απαγόρευση από την Διακήρυξη, και το εργατικό κόστος για την εργασία κατά τις ημέρες των αργιών να βαρύνει τα λοιπά έργα, που προβλέπεται η εργασία τις ημέρες αυτές και πως η ίδια (Αναθέτουσα Αρχή) αποδέχθηκε τις διευκρινήσεις που παρείχε η παρεμβαίνουσα, καθότι από την Διακήρυξη προβλέπονται αναλυτικά οι ώρες για τις οποίες έπρεπε να υπολογισθεί το εργατικό κόστος, γεγονός που αναλύθηκε νόμιμα, πλήρως και αιτιολογημένα από αυτήν και σε καμία περίπτωση δεν υπολείπεται η προσφορά της από τις απαιτούμενες μηνιαίες ελάχιστες ώρες ανά κτηριακή εγκατάσταση βάση της διακήρυξης.

13. Επειδή, επί των λόγων της προδικαστικής προσφυγής, λεκτέα τα εξής: Κάθε Διακήρυξη δημόσιου διαγωνισμού, ακόμη και αν ελλείπει σχετική ρήτρα, θα πρέπει να ερμηνεύεται ως επιβάλλουσα στους διαγωνιζόμενους να τηρούν, κατά τη διαμόρφωση της προσφοράς τους, τις κείμενες διατάξεις, μεταξύ των οποίων προέχουσα θέση έχουν οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας περί της κατώτερης νόμιμης αμοιβής της εργασίας και της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης, εφόσον δε η προσφορά υπολείπεται,

Αριθμός απόφασης : 40/2024

απορρίπτεται κατά τα ως άνω (ΔΕφΑθηνών 236/213, 511/2013 και εκεί αναφερόμενη νομολογία του ΣτΕ, ΔΕφ Αθηνών 427/2011, 512/2011). Σε κάθε περίπτωση, κατά την πάγια νομολογία (ΔΕφΑθηνών 325/2015, ΔΕφΘεσσαλονίκης 226/2014, ΔΕφΑθηνών 289/2014, ΕΑ ΣτΕ 155/2013, 297/2009, 1255/2009) οικονομικές προσφορές που δεν περιλαμβάνουν το απαιτούμενο από το νόμο ελάχιστο εργατικό και ασφαλιστικό κόστος, νόμιμα αποκλείονται από διαγωνισμούς. Ιδία, δε, όταν στους όρους της Διακήρυξης προβλέπεται ότι είναι απορριπτέα οικονομική προσφορά, η οποία δεν καλύπτει το ελάχιστο εργατικό κόστος για την παροχή των προς ανάθεση υπηρεσιών, όπως το κόστος τούτο προσδιορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία και την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (Ε.Γ.Σ.Σ.Ε.). (πρβλ. Ε.Α. Σ.Τ.Ε. 198, 187/2013, 1272, 986, /2010, 1259, 1255, 1069/2009, 1344/2008, 1090/2006, ΔΕφΘεσσαλονίκης). Σύμφωνα με το άρθρο 6.2.1 της Διακήρυξης, η διάρκεια της Σύμβασης ορίζεται από την 01-01-2024 έως 31-12-2024 και, σε περίπτωση που παρέλθει η 01-01-2024, με χρόνο έναρξης την επόμενη της υπογραφής της. Στον Πίνακα που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι «Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της Σύμβασης -ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ» αναφέρεται στη στήλη «ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ» *«Τέσσερις (4) φορές την εβδομάδα εκτός αργιών (Δευτέρα – Τρίτη –Πέμπτη-Παρασκευή)»* για τους χώρους καθαρισμού *«1)α) ... και ... (1ος όροφος) β) ... (2ος όροφος) γ) ... (3ος όροφος) δ) ... (4ος όροφος) ε)...(5ος όροφος) στ) ... (...) (6ος όροφος) ζ)...(6ος όροφος) η) ... (ισόγειο) θ) Γραφείο ... (ισόγειο) ι) ... (ισόγειο) ια) Γραφείο ... (ημιυπόγειο) [συστεγαζόμενες Υπηρεσίες] 2) ... 3) ... 4) Α.Τ... 5) ... »*, για τους χώρους καθαρισμού *«6) ... (...) 7) ... κτίριο (...)» «Δύο (2) φορές την εβδομάδα εκτός αργιών (Τρίτη -Παρασκευή)»* και για το *«8) ... (...) » «Τρείς (3) φορές την εβδομάδα εκτός αργιών (Δευτέρα – Τετάρτη – Παρασκευή)»*. Περαιτέρω, στο υπ' αρ. πρωτ. ... /09.05.2023 έγγραφο της Αναθέτουσας Αρχής με θέμα «Διευκρινήσεις της υπ' αριθ. .../2023 Διακήρυξης, α/α ΕΣΗΔΗΣ...», αναφέρεται ότι *«ε) Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της Σύμβασης - ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ , Β. ΕΚΤΕΛΟΥΜΕΝΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΡΑΦΕΙΑ –*

Αριθμός απόφασης : 40/2024

ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ (ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ – ΣΚΑΛΕΣ) –ΧΩΡΟΣ ΛΕΣΧΗΣ, η πρόταση «Σε περίπτωση που η ημέρα καθαρισμού συμπίπτει με ημέρα αργίας, ο καθαρισμός θα πραγματοποιείται την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα.» ΑΝΤΙΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ : «Σε περίπτωση που η ημέρα καθαρισμού συμπίπτει με ημέρα αργίας, ο καθαρισμός θα αναπληρώνεται την Τετάρτη αμέσως μετά την ημέρα αργίας.»». Όπως στη σκέψη 2 της παρούσας εκτέθηκε, η παρεμβαίνουσα, κατόπιν σχετικής κλήσης της από την Αναθέτουσα Αρχή, στις 13.10.2023 προσκόμισε μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ έγγραφο όπου περιλαμβάνεται ανάλυση της οικονομικής της προσφοράς, στην οποία, ειδικότερα, αναφέρεται ότι «...σας παραθέτουμε την ανάλυση της οικονομικής μας προσφοράς στην οποία το κόστος της εργατοώρας έχει υπολογισθεί με βάση τις 366 μέρες (όπως και ισχύει για το 2024)», παρατίθεται, δε, ακολούθως, σε πίνακες και σε επιμέρους υπολογισμούς, η εν λόγω ανάλυση. Κατά ρητή πρόβλεψη του κανονιστικού πλαισίου του διαγωνισμού, όπως αυτή περιελήφθη, κατά τα ανωτέρω, στο υπ' αρ. πρωτ. ...09.05.2023 έγγραφο της Αναθέτουσας Αρχής, σε περίπτωση που η ημέρα καθαρισμού συμπίπτει με ημέρα αργίας, ο καθαρισμός θα αναπληρώνεται την Τετάρτη αμέσως μετά την ημέρα αργίας, κατά συνέπεια, οι εργαζόμενοι δεν θα απασχολούνται κατά τις ημέρες αργίας, αλλά, αντιθέτως, η εργασία που θα απαιτείτο εκείνη την ημέρα μετατίθεται για την αμέσως επόμενη Τετάρτη. Ενόψει τούτων, ο προσφεύγων αβάσιμα υποστηρίζει πως ο ανάδοχος υποχρεούται να υπολογίσει στην οικονομική προσφορά του επιπλέον ημέρες απασχόλησης που αντιστοιχούν στις ημέρες αργίας, για τις οποίες η απασχόληση μετατίθεται για την αμέσως επόμενη Τετάρτη. Εξάλλου, όπως βάσιμα η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει, ουδόλως εμποδίζεται από τη Διακήρυξη όπως απασχολεί τους ίδιους αυτούς εργαζόμενους, κατά τις ημέρες αργίας, σε άλλα έργα που έχει αναλάβει, καταβάλλοντάς τους αμοιβή για την απασχόληση αυτή. Σε περίπτωση που γινόταν δεκτός ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος, θα οδηγείτο στο άτοπο να υπολογίζει διπλή αμοιβή απασχόλησης εργαζομένου για την ίδια αυτή ημέρα, που, εντούτοις, ουδόλως, κατά ρητή πρόβλεψη του κανονιστικού πλαισίου, ο ανάδοχος οφείλει να απασχολεί προσωπικό, πόσω μάλλον να περιλαμβάνει

Αριθμός απόφασης : 40/2024

στην οικονομική προσφορά του αμοιβή γι' αυτό. Εξάλλου, δεδομένου ότι η εναλλαγή των εργαζομένων δεν απαγορεύεται από την Διακήρυξη, προκύπτει ότι ο εκάστοτε διαγωνιζόμενος οφείλει να περιλαμβάνει στην οικονομική του προσφορά ποσό που να καλύπτει την αμοιβή των απασχολούμενων εργαζομένων κατά τις ημέρες και ώρες που στη Διακήρυξη προβλέπονται, όχι επιπλέον αυτών, όπως εσφαλμένα υπολαμβάνει ο προσφεύγων και παραθέτει σχετικό τρόπο υπολογισμού. Σε κάθε περίπτωση, ο τρόπος κατάστρωσης της οικονομικής προσφοράς εκάστου διαγωνιζόμενου ανήκει στην επιχειρηματική του ελευθερία και, εφόσον στη Διακήρυξη δεν προβλέπεται συγκεκριμένος τρόπος υπολογισμού της οικονομικής προσφοράς, είναι ελεύθερος να διαμορφώσει οικονομική προσφορά βασιζόμενος σε δική του μεθοδολογία, εντός, βέβαια, των ορίων που προσδιορίζονται από την οικεία νομοθεσία και το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο. Κατά τούτο, ο οικείος ισχυρισμός του προσφεύγοντος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Ομοίως ως αβάσιμος πρέπει να απορριφθεί και ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος ότι η παρεμβαίνουσα δεν λαμβάνει υπόψη της, κατά τον υπολογισμό της οικονομικής προσφοράς της, ότι το έτος 2024 είναι δίσεκτο, ήτοι με βάση υπολογισμού 366 και όχι 365 ημέρες. Τούτο διότι, αφενός στην υποβληθείσα ανάλυση της οικονομικής προσφοράς της ρητά αναφέρει ότι *«το κόστος της εργατοώρας έχει υπολογισθεί με βάση τις 366 μέρες (όπως και ισχύει για το 2024)»*, αφετέρου, και στην παρέμβασή της παραθέτει τον εξής υπολογισμό *«η προσφορά μας λαμβάνει ως βάση υπολογισμού τις 366 μέρες για το έτος 2024 και ειδικότερα υπολογίζονται 3 ώρες X 5,226€ ωρομίσθιο (34,84€ X 6 ώρες/40 ημέρες= 5,226€) και άρα το ημερομίσθιο 15,68€ (3 ώρες X 5,226€=15,68€) X 314 εργάσιμες ημέρες το 2024 (366-52) = 4.923,52€/12=410,29€ (μηνιαίες μικτές αποδοχές ανά άτομο)»*. Άλλωστε, όπως βάσιμα η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει, ουδόλως επηρεάζει την οικονομική προσφορά εάν το έτος απασχόλησης έχει 365 ή 366 ημέρες καθώς, κατά τους όρους της Διακήρυξης, δεν απαιτείται απασχόληση των εργαζομένων καθ' όλες τις ημέρες της εβδομάδας, αλλά, οι ημέρες απασχόλησης εβδομαδιαίως ανέρχονται σε λιγότερες των πέντε, επομένως, ο υπολογισμός της οικονομικής προσφοράς και, ειδικότερα, του εργατικού

Αριθμός απόφασης : 40/2024

κόστους, γίνεται βάσει των πραγματικών ημερών απασχόλησης ανά εβδομάδα, δεδομένου ότι, κατά τα παραπάνω, εάν μία εργάσιμη συμπέσει με ημέρα αργίας, αυτή αναπληρώνεται την επόμενη Τετάρτη αυτής. Επιπλέον, βάσιμα η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει πως, σε κάθε περίπτωση, το δηλωθέν από αυτήν εργατικό κόστος καλύπτει το ελάχιστο νόμιμο, δεδομένου ότι, ως προς το ... (...) επιφάνειας 220 τ.μ., αυτό, σύμφωνα με την Διακήρυξη, θα καθαρίζεται τρεις (3) φορές την εβδομάδα εκτός αργιών (Δευτέρα – Τετάρτη – Παρασκευή), από 1 άτομο για δύο ώρες, ωστόσο, εφόσον η Αναθέτουσα Αρχή δεν επιθυμεί εργασία κατά τις ημέρες των αργιών, για το τμήμα που επιθυμεί 3ημερη εργασία (Δευτέρα – Τετάρτη - Παρασκευή) οι 01/01/2024, 25/3/2023, 6/5/2023, 28/10/2023 και 25/12/2023 δεν θα αναπληρωθούν, διότι την επόμενη Τετάρτη ούτως ή άλλως θα παρασχεθούν υπηρεσίες. Περαιτέρω, μεταφέρεται και η ημέρα απασχόλησης της Μεγάλης Παρασκευής, οπότε οι Υπηρεσίες της Διεύθυνσης τελούν σε αργία και ως εκ τούτου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ο καθαρισμός (κλειστά γραφεία-απουσία προσωπικού), οπότε σύμφωνα με την απαίτηση της διακήρυξης η καθαριότητα για την ημέρα αυτή θα πραγματοποιηθεί την αμέσως επόμενη Τετάρτη, η οποία είναι η Τετάρτη μετά το Πάσχα, συνεπώς την Μεγάλη Εβδομάδα θα πραγματοποιηθεί μία (1) καθαριότητα λιγότερο (3 αντί για 4) και, συνεπώς, το σύνολο των ημερών καθαρισμού ετησίως ανέρχεται σε 208. Συναφώς, η αναπλήρωση της 25ης Δεκεμβρίου 2024 επίσης δεν γίνεται, διότι μεταφέρεται στο επόμενο έτος. Επομένως, βάσει των ανωτέρω, ουδόλως προκύπτει ότι η οικονομική προσφορά της παρεμβαίνουσας υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους. Περαιτέρω, ως προς τον δεύτερο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η Αναθέτουσα Αρχή, παραδεκτώς με τις απόψεις της, κατ' άρθρο 365 του ν. 4412/2016, προέβη σε συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης, όπου παραθέτει ειδική και ορισμένη αιτιολογία περί της αποδοχής των παρασχεθεισών από την παρεμβαίνουσα διευκρινίσεων, όπως στο περιεχόμενό τους ειδικότερα παρατίθεται, κατά τα αναφερόμενα στη σκέψη 12 της παρούσας. Επομένως, και ο δεύτερος λόγος της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής απορρίπτεται ως αβάσιμος.

Αριθμός απόφασης : 40/2024

14. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή πρέπει να απορριφθεί, η παρέμβαση να γίνει δεκτή και το παράβολο να καταπέσει.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή.

Δέχεται την παρέμβαση.

Ορίζει την κατάπτωση του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 18.12.2023 και εκδόθηκε στις 08.01.2024 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΑΡΑΝΤΙΔΟΥ